Från: [redacted]
Skickat: Thu, 26 Sep 2024 10:15:57 +0100
Till: "RLK Funk Registrator" <registrator.rlk@regionstockholm.se>
Ämne: RS 2024-0344 Synpunkter samrådsförslag regional utvecklingsplan
Bilagor: Rektorsbeslut signerat.pdf, Yttrande Södertörns högskola samråd regional utvecklingsplan RS 2024-0344.docx, Yttrande Södertörns högskola samråd regional utvecklingsplan RS 2024-0344.pdf
Importance: High

Hej,

Bifogat finns Södertörns högskolas yttrande gällande samrådsförslag för ny regional utvecklingsplan, RS 2024-0344.
Vänligen återkom om det är något som saknas.

Med vänlig hälsning
[redacted]

[redacted]
Avd. för verksamhetsutveckling och myndighetsstöd (AVM)
[redacted]

Prenumerera gärna på forskarstödets nyhetsbrev.
Här hittar ni nationella och internationella utlysningar.

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

2024-09-24
Dnr 1674-1.5.1-2024

Region Stockholm
Regionledningskontoret

Södertörns högskolas yttrande över remissen gällande ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RS 2024-0344

Beslut

Södertörns högskola lämnar i bifogat yttrande sina synpunkter på remissen.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor[redacted] föredragning av [redacted] I beredningen har även p[redacted] samt s[redacted] deltagit.

[redacted]
Södertörns högskola

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

YTTRANDE

2024-09-24
Dnr 1674—1.5.1-2024

Region Stockholm
Regionledningskontoret

Yttrande från Södertörns högskola över remissen gällande ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RS 2024-0344

Sammanfattning

Visionen att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion att bo, verka och leva i ligger i linje med Södertörns högskolas vision om att vara ett universitet som bidrar till en hållbar samhällsutveckling genom forskning, utbildning och kritiska samtal om vår tids stora frågor. Södertörns högskola ser att den regionala utvecklingsplanen kommer att vara ett viktigt stöd i utvecklingen av högskolans verksamhet och den regionala stadskärnan Flemingsberg.

Södertörns högskola anser att vissa delar av planen behöver utvecklas och vill särskilt lyfta följande synpunkter, som också beskrivs mer utförligt längre ner i remissvaret.

- Högskolan är positiv till att ha en långsiktig utvecklingsplan med mål och prioriteringar att samlas kring och anser att planen beskriver regionens styrkor och utmaningar. Det är dock viktigt att mål och prioriteringar harmoniseras och skrivs fram på ett tydligt och konsekvent sätt.
- Högskolan ser ett behov av att utveckla beskrivningen av prioriteringsområdet regional balans och tydliggöra vikten av att i större utsträckning sträva efter det. Regional balans är avgörande för regionens fortsatta utveckling och knyter an till alla fem utmaningar.
- Tydliggör den starka utvecklingskraft som regionens lärosäten utgör och lyft fram forskning och högre utbildning som central värdeskapande sektor för Stockholmsregionen. Ändra förslagsvis benämningen ”Framgångsrika forskningsmiljöer” (s. 13) till ”Forskning och högre utbildning i världsklass”.
- Remissen bör tidigare och mer genomgående i dokumentet lyfta eventuella målkonflikter och vikten av att dessa adresseras.
- För att säkerställa högkvalitativ utbildning och kompetensutveckling i den södra länshalvan och för att gynna den regionala balansen i Stockholmsregionen bör en

regional prioritering i RUFS 2060 vara att Södertörns högskola ska erhålla universitetsstatus

- Högskolan ser fram emot fortsatta dialoger och planer för genomförande och ser gärna att akademin bjuds in och finns med som part, inte bara inom områden som forskning och kompetensförsörjning, utan också för att bistå med evidensbaserad kunskap inom alla områden.

Synpunkter utifrån frågeställningar

Styrkor och utmaningar

- ***Har ni synpunkter på de styrkor och långsiktiga utmaningar som beskrivs?***
- ***Hanterar samrådsförslaget de utmaningar vi står inför, däribland klimatförändringar och det förändrade omvärldsläget och dess tänkbara konsekvenser? Vad kan utvecklas?***

Regionens styrkor och utmaningar är adekvat beskrivna. Det är dock problematiskt att målkonflikter behandlas schematiskt och endast samlas kortfattat på slutet. Dessa är centrala utmaningar i sig, inte minst konflikten mellan tillväxt och hållbarhet. Mycket forskning pågår inom området och akademins kritiska förhållningssätt skulle kunna vara en stor tillgång vid diskussion, analys och gemensamma prioriteringar.

En regional utvecklingsplan som sträcker sig många år framåt kommer med nödvändighet att vara mycket övergripande. Om planen verkligen ska kunna fungera på många av de beskrivna områdena önskas mer konkretion i hur planeringen ska bedrivas med olika intressenter och mål. Det vore önskvärt att adressera utmaningen i att så många nivåer och myndigheter/organisationer är inblandade i planarbetet och föreslå strategier för hur detta ska kunna överkommas. När kommuner och fastighetsägare är på detaljplanenivå riskerar översikts- och utvecklingsplanernas mål att hamna i bakgrunden. Att tydligare peka på utmaningarna med att arbeta på och harmoniera flera nivåer, och finna praktiska exempel på hur de kan lösas, skulle göra utvecklingsplanen för regionen mer realiserbar.

Här behövs ytterligare fokus på behovet av sektorsövergripande och tvärdisciplinär samverkan för att kunna möta dessa komplexa framtidsutmaningar. Södertörns högskola, med sin tvärvetenskapliga och interkulturella profil, kan bidra på en rad områden som exempelvis klimatanpassning, social hållbarhet, psykologiskt/civilt försvar och digitalisering.

Vision, mål och prioriteringar:

- ***Visar vision och mål regionens vilja? Fångar prioriteringarna åtgärder som leder till att vi kan hantera de gemensamma utmaningarna och vidareutveckla regionens styrkor?***

Vision och mål är relevanta och visar tydligt regionens vilja, som också högskolan delar. Det är dock svårt att separera de övergripande målen, då ”en ledande tillväxt- och

kunskapsregion” till stora delar är en förutsättning för att uppnå de övriga – en ”jämlik, trygg och inkluderande region” samt ”en tillgänglig och robust region utan klimatpåverkande utsläpp”. Prioriteringarna är delvis spretigt beskrivna och hamnar på olika detaljnivåer, vilket kan försvåra tolkningen av innehållet.

Ett exempel: ”Stärk Stockholmsregionens attraktionskraft” är snarare en önskad effekt av andra prioriteringar, än en prioritering i sig. Med en internationellt stark forsknings- och innovationsmiljö, dynamisk grön omställning samt regelverk och bostadsmarknad som underlättar för utländsk kompetens att arbeta och bo här, blir regionens attraktionskraft automatiskt starkare.

Södertörns högskola ser vidare att lokala, regionala och nationella trygghets- och säkerhetsfrågor kopplade till regionens utveckling borde få större fokus i utvecklingsplanen.

Även forskningsområden utanför smart specialisering bör vara strategiskt intressanta för regionen. Ett förslag på strategiskt forskningsstråk skulle kunna vara Östersjö- och Östeuropaområdet. Det förändrade geopolitiska läget erbjuder möjligheter för Stockholm att etablera sig som ett en kunskapsnod för relevant, nydanande forskning och policyrelevant analys kring Ryssland och Östeuropa med bäring på Östersjöregionen, Europa och det internationella systemet. Här samlas starka forskningsmiljöer inom Östersjö- och Östeuropaområdet som rör demokrati, social rättvisa, säkerhets- och trygghetsfrågor, jämlikhet samt hållbar samhällsutveckling.

Säkerhetsfrågor i det nationella och regionala perspektivet är också viktiga för regionens fortsatta utveckling. Rätt dimensionering av polisutbildning och proaktiv samverkan mellan till exempel polis, socialtjänst och skola är viktiga förutsättningar.

- ***Hur kan prioriteringarna utvecklas? Är någon prioritering viktigare än andra och varför? Bör någon prioritering utgå och varför?***

Södertörns högskola vill lyfta några särskilt viktiga prioriteringar som bör skrivas fram tydligare.

Skapa regional balans

Prioriteringsområdet regional balans är mycket kortfattat beskrivet. Att minska den regionala obalansen är en avgörande faktor för en hållbar region och knyter an till alla regionens fem utmaningar. Detta bör tydliggöras. Genom balans mellan norra och södra delen av regionen ökas tillgängligheten av arbetstillfällen och utbildning och matchningen på arbetsmarknaden förbättras. Regionens invånare slipper långa pendlingstider, vilket ger ett jämnare nyttjande av väg- och kollektivtrafik samt minskar utsläpp och föroreningar. En region i balans är också en socialt sammanhållen region med minskad risk för utanförskap.

Stockholmsregionen är Sveriges tillväxtmotor och en ledande tillväxt-, kultur- och kunskapsregion för hela landet. För att Stockholm ska fortsätta vara ett ledande nationellt kompetenscentrum som bär fram entreprenörskap och innovation behöver forskning och högre utbildning tydligare lyftas fram som en central värdeskapande sektor i regionen. Tillgången till högre utbildning behöver också vara jämnare fördelad inom regionen. Det

gäller särskilt södra länshalvan, där Campus Flemingsberg har potential att ytterligare stärka sin position. Ett starkt och sammanhållet Stockholm behöver ett starkt universitetskluster med stor ämnesbredd även i södra delen av regionen.

I dagsläget har stor-kunskapsregionen Östra Mellansverige en obalans åt nordväst, med etablerade universitet i Uppsala, Örebro och Västerås/Eskilstuna förutom de stockholmsbaserade KI, KTH och SU. För att säkerställa högkvalitativ utbildning och kompetensutveckling i den södra länshalvan och för att gynna den regionala balansen i Stockholmsregionen bör en regional prioritering i RUFS 2060 vara att Södertörns högskola ska erhålla universitetsstatus. En sådan status skulle kraftfullt stärka både den regionala stadskärnan och den befintliga akademiska miljön i Flemingsberg, liksom manifestera tillgängligheten till högre utbildning i södra länsdelen. Med sin unika Östersjö- och Östeuropaprofil skulle en omvandling av Södertörns högskola till universitet därtill ge kraft åt Stockholmsregionens internationella position som kunskaps- och utvecklingsnav i Östersjöregionen och stärka regionens internationella talangattraktion inom forskning. Genom effektiv samverkan med andra regioner runt Östersjön kan hela Östersjöområdets internationella position stärkas ytterligare.

Stärk kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad

Redan nu utgör Flemingsberg respektive Kungens kurva regionala stadskärnor som i ännu högre grad kunde fungera som testbäddar för just den omsättning av tvärdisciplinär kunskap i praktik som krävs för att uppnå regionens övergripande mål. En universitetsstatus för Södertörns högskola skulle nationellt och internationellt synliggöra kompetensen och potentialen i söderort och skapa förutsättningar för mer resurser hit, vilket skulle gynna hela regionen. Det skulle också ytterligare förstärka högskolans och hela akademins roll som regional utvecklingsmotor i regionen samt ytterligare stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad.

Stärk och koordinera Stockholmsregionens innovationsekosystem

För att stärka regionen behöver även möjligheterna till utveckling av sociala innovationer förbättras. Stockholmsregionen står inför stora samhällsutmaningar kopplat till hållbar stadsutveckling, trygghet/säkerhet, skola och omsorg. Även här är forskning, samverkan och nyttiggörande av forskning centrala frågor. Sociala innovationer med innovativa lösningar på samhällsproblem av relevans för många människor skapar värde och ger effekter i samhället. Sociala innovationer används i ideella och statliga organisationer, kommunala verksamheter och i kommersiella företag. Idag ser vi en ökad rörlighet mellan dessa samhällssektorer och även i det gränslandet finns användning för sociala innovationer. Stockholmsregionen behöver satsa mer på att ta tillvara och utveckla den här typen av innovationer så att det blir enklare att sprida och skala upp användandet. Det handlar om satsningar på ökad kompetens och stödsystem i form av innovationskontor och inkubatorer, om resurser till mottagarorganisationen för pilotprojekt, samt möjlighet till finansiering av effektstudier.

- ***Vilka indikatorer mäter på bästa sätt målen?***

Högskolan anser att målen bör följas upp både kvantitativt och kvalitativt.

Rumslig utveckling och plankarta:

- ***Hur ser ni på plankartans utformning och tillhörande förhållningssätt?***

Högskolan välkomnar fortsatt utveckling av regionala stadskärnor och framhäver vikten av regional balans. De nya handlingsplanerna för respektive regional stadskärna blir viktiga för fortsatt utveckling. Här vill högskolan understryka vikten av att inkludera och engagera akademin som aktör när handlingsplanerna tas fram, dels utifrån ett utbildnings-, forsknings- och innovationsperspektiv, men också utifrån studenterna som medborgare och deras speciella förutsättningar och behov.

Om planen verkligen ska kunna fungera på många av de beskrivna områdena önskas som nämnts ovan mer konkretion i hur planeringen ska bedrivas med så många olika intressenter och mål. Exempelvis har Trafikverket helt andra uppdrag och mål än kommuner och fastighetsägare. Att bygga större trafikleder som till exempel Förbifart Stockholm kommer att skapa nya och kraftiga barriäreffekter och samtidigt förstöra kultur- och naturvärden. På s. 62 förordas att detta ska undvikas, men det hade här behövts konkreta exempel på hur det ska gå till. Vad kan en mindre fastighetsägare göra för att knyta an till utvecklingsplanen, och hur kan Trafikverkets satsningar i högre grad förenas med lokalt byggande?

Gemensamt ansvar för den regionala utvecklingen och former för samverkan:

- ***Hur ser er organisation på er roll kopplat till den regionala utvecklingen och hur kan er organisation bidra för att vi ska nå planens mål och stärka genomförandet?***

Akademin och det akademinära innovationssystemet och näringslivet bidrar med nödvändig kunskap och beprövad praktik vad gäller såväl social som ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Södertörns högskola ser fram emot att delta i den regionala utvecklingen.

- ***Vilka dialog- och samverkansformer bör vi använda eller utveckla för att kunna agera tillsammans för att nå planens mål och stärka genomförandet***

Årlig konferens och rådslag är onödigt frekvent och kan i stället ske vartannat år. Alternativt fokusera på olika årsvisa teman så att inte allt diskuteras varje år med samma aktörer.

Det kunde underlätta att skapa breda tematiska samverkansplattformar, som samlar och utvecklar kunskap och praktik från akademi, näringsliv, offentlig och ideell sektor. Förslagsvis baserade på klustrade prioriteringar (stadsutveckling, skärgård/landsbygd/kollektivtrafik, digitalisering för stärkt civil beredskap, osv.).

Den stora utmaningen när det kommer till samverkan är möjligheten till finansiering. Alla enskilda aktörer kan hitta finansiering till den egna verksamheten, men ett systemfel är att det saknas tid och resurser för samverkan aktörer emellan. Det borde finnas en sammanställning av de medel som finns tillgängliga för regional utveckling inom respektive prioriteringsområde, och en tydligare koppling till EU och nationella satsningar med finansieringsmöjligheter (EU-fonder och program samt nationella och regionala utvecklingsmedel).